

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljan na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin., za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavaj: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Revolucija na Ruskem.

Rusija brez carja.

Položaj, ki je zavladal na Ruskem se polagoma razjasnjuje. Revolucija je zmagovita, na strani sedanjih mogočnikov sta kakor se kaže narod in armada.

Sedaj je jasno (minister Miljukov je to izrecno povedal), da so revolucionarji od vsega začetka nameravali izriniti dosedanji režim z njegovega korenina. Abdikacija carja Nikolaja za se in za mladoletnega sina je bila izsiljena. Na zahtevo dume ozir. njenega izvrševalnega odbora in vsaj z tihim soglasom voditeljev armade je Nikolaj II. podpisal manifest, v katerim naznanja svojim dosedanjim podanikom: Odlagam krono, da olajšam združenje in ojačenje naroda. Car tako v manifestu sam priznava, da je on glavna ovira regeneracije države, ki je potrebna „da se dobojuje boj do zmagovitega konca“. To priznanje, ki je največje ponižanje in najhujša samoobtožba za dosedanjo absolutnega gospoda največje države na svetu, seveda ni prostovoljno. Carju je bila vzeta krona z glave, abdikacija mu je bila diktirana, zanj in za njegovega sina. V manifestu izroča car dedne pravice svoje dinastije edinemu bratu Mihajlu Aleksandroviču.

Brzjavna poročila so nam prinesla novo presenečenje. Že dne 17. t. m. zvečer je vedela neka newyorška vest povedati, da se je tudi veliki knez Mihajlo odpovedal prestolu. Ta vest ni bila povsem točna. Desingnirani car se prestolu ni odpovedal, pač pa je izdal proklamacijo, v kateri sprejema krono le pod pogojem, da mu jo izroči sam narod po svojem legalnem zastopstvu, ustavodajnem zboru. Veliki knez Mihajlo se odpoveduje dedni pravici carja po božji milosti in hoče biti car po volji naroda.

Proklamacija velikega kneza Mihajlo postaja

s tem največjega in najdalekosežnejšega pomena. Ona odvarja nepremostljiv prepad med včerajšnjo in današnjo Rusijo, se podreka principov monarhističnega prava in priznava suverenost naroda. Ne iz lastnega prava, temveč vsled plebiscita naroda hoče postati veliki knez Mihajlo car vseh Rusov. Njegova proklamacija je evangelij demokratične Rusije, katere car naj bo v bodoče le pooblaščenec naroda, izvrševatelj njegove volje, poosebljena koncentracija iz naroda izvirajoče oblasti in moči.

V tem leži velikanski principijalni pomen proklamacije velikega kneza Mihajla, ki jo moramo smatrati za posledico dogovora med bodočim carjem in državno dumo.

Manifest carja Nikolaja.

Mi po božji milosti Nikolaj II. cesar vseh Rusov, car poljski, knez finski itd., dajemo svojim zvestim podanikom sledeče na znanje:

V dneh velikega boja proti zunanemu sovražniku, ki se že tri leta trudi, da bi podjarmil našo domovino, se je Bogu hotelo, poslati Rusiji novo preizkušnjo. Notranje težkoče groze usodopolno vplivati na definitivni izid hude vojne. Bodočnost Rusije, čast naše armade, sreča naroda in vsa prihodnost naše drage domovine zahtevajo, da za vsako ceno privedemo vojno do zmagovitega konca. Kruti sovražnik dela zadnje napore in bliža se trenutek, ko bo naša hrabra armada v soglasju z našimi slavnimi zavezniki končnoveljavno podrla sovražnika na tla.

V teh, za življenje Rusije, odločilnih dneh, smo se smatrali v svoji vesti dolžne, da moramo svojemu narodu olajšati ozko združenje in organizacijo vseh njegovih sil v uresničenje nagle zmagge. Zato smo v soglasju z državno dumo spoznali

za pravo, da se odpovemo prestolu ruske države in odložimo najvišjo oblast.

Ker se nočemo ločiti od našega ljubljenelega sina, izročamo nasledstvo svojemu bratu, Velikemu knezu Mihaelu Aleksandroviču, katerega blagoslovljamo, ko zavzame prestol ruske države.

Svojemu bratu naročamo, da naj vlada v popolnem sporazumu z narodnimi zastopniki, da varuje zakonite uredbe in nanje v imenu preljubljene domovine neprelomno priseže. Vse verne sinove domovine pozivljamo, naj vršijo svojo sveto domovinsko dolžnost, naj poslušajo carja v težavnih trenutkih narodnih preizkušenj in naj mu z zastopniki ljudstva pomagajo voditi rusko državo na potu sreče in slave. Bog ščiti Rusijo!

Cilji nove ruske vlade.

Petrograd, 16. marca.

Provizorična vlada objavlja to-le:

Proklamacija:

Sodržavljeni!

Provizorični izvršilni odsek državne dume je, oprt na pomoč garnizije in na prebivalstvo glavnega mesta, sedaj popolnoma zlojmi škodljivi vpliv stare vlade, tako da more sedaj pričeti s trdno organizacijo izvršilne oblasti.

V tem trenutku imenuje provizorični odsek te-le ministre prvega narodnega kabineta, katerih prejšnje javno in politično delovanje jim zagotavlja zaupanje dežele.

Nova vlada hoče zgraditi svojo politiko na teh-le principih:

Splošna neposredna amnestija za vse osebe, tudi za zločine, izvršene na političnem ali verskem polju, med njimi tudi za zločine terorističnega značaja, vojaške revolucije in zločine proti poljedelskim zakonom, nadalje svoboda mnjenja, časopisja, društvena in zborovalna svoboda, pravica stavke z razširjanjem teh pravic na vojaške osebe v mejah, ki jih dovoljujejo vojaške in tehnične razmere

PODLISTEK.

Julij Pekár:

Abbéjevo pismo iz leta 1794.

Markiza, težki dnevi so bili to. Iz Pariza so dan za dnevom prihajale vznemirjajoče vesti in hkrati so dvigali glave kmetje, ki so okrog nas umirali gladu in ki so doslej božjo kazen prenašali z nekako potrpežljivo ponižnostjo. Vedeli nismo kdaj in kako je vsa ta umazana človeška žival prilezla iz zemlje: kratko in malo, zbirale so se gruče, ki so naraščale na tisoče. To napol golo, beraško ljudstvo je bilo videti pomilovanja vredno pa tudi žugajoče strašno. Prepevaje marselško pesem so preplavili pokrajino kakor koblice, ustrahovali so župana v mestu, ki leži ob vznožju gradu in nekega dne so prišli na avdicenco k vojvodinji. Na nedostojen način so zahtevali jedil in, pomislite, markiza!, zahtevali so „človeških pravic“... Le-ta svojat je nudila v krasnem parku strašno sliko. Vojvodinja je prebledela srda in lastnoročno je pregnala kanaljo s konjskim bičem po stopnicah. Lačni kmetje so sicer godrnjali, a so se vendar prestrašeno umaknili. Bogu bodi hvala, vendar se ni nič zlega zgodilo.

Toda vojvodinja bi bila same razburjenosti kmalu zbolela. Komaj sem jo zamogel pomiriti. Rada bi bila pometala ljudi v ječe, hotela jih je poslati na galere, ne radi tega, ker so zahtevali jesti, ampak zato, ker so se drznili dotikati se njenih stopnic. — „Visokost“, sem dejal, „odpustite jim, saj umirajo gladu!“ — „Gospod abbé,“ mi odgovori vojvodinja in skoči raz počivališče, „ne razumem Vas! Ali je mar francosko ljudstvo res že pozabilo, da je zato naše ljudstvo, da za nas umre.“ — „Visokost igra z življenjem...“ Jezno

se je vojvodinja zasmejala. — „Pokazati hočem kanalji, kaj je kraljevska visokost! Ne, gospod abbé, motite se, niti ne mislim na to, da preložim poputrnjo veselico! Če je ljudstvo tudi gladno, vendar je dolžno spoštovanje onim, katere mu je Bog izvolil za vladarje.“

Madame, lahko si mislite moj obup. Ko sem izprevidel, da pri vojvodinji ničesar ne opravi in da tudi dvorjaniki ne pojmiyo resnosti položaja, zasnoval sem novo misel. Z razpelom v roki sem šel sam v oblegano mesto. Vedno naraščajoče število umazanih upornikov je taborilo v ravnini pred mestnimi vratmi. Prestrašen sem zapazil, da imajo že vsi orožje. Govoriti sem hotel z načelniki. Peljali so me k orjaškim kmečkim zarobljenecem. Nagovoril sem jih s svečanim glasom: „Ali se ne bojite božje jeze,“ jim rečem. „ker ste premilostno gospo tako razjezili?“ Posmeh in kljubujoče mrmranje je bil odgovor. Vendar me to ni spravilo iz ravnotežja. Razložil sem jim, da se vojvodinja nanje srdi in da jim toliko časa noče pomagati, dokler je ne prosijo odpuščanja in dokler se ne povrnejo k domačemu ognjišču... Propovedoval sem jim o dolžnosti spoštovanja do Boga in od njega izvoljenih predpostavljanih.

„Jesti! Jesti, nam dajte!“ je tulila kanalja. „Kaj nam govoriš o Bogu, če smo lačni!“ „Ljudje!“ zakličem prestrašen, „ali ste izgubili pamet? Torej bi bili v stanu dotakniti se osebe kraljevske visokosti?“

Čudno mrmranje se je čulo iz napol gole, umazane množice. Kmetje so trdovratno povešali glave.

„Vsakega ubijemo,“ zagrmel je naposled kolovodja, „tudi tebe, abbé, ali si čul?“

„Tudi prejasno vojvodinjo?“

„Nje ne... Te se ne dotaknemo. Bojimo se je.“

„Bojite se je?“

„Seveda se bojimo! Saj ima modro kri!“ Elle a le sang bleu!“

„Modro kri ima — modro!“ je tulila množica skoro prestrašena krog mene, — „te ne smemo prelivati, ker provzroča peklenske rane na rokah.“

Markiza, gotovo ste že slišali o tej otročji vraži med kmeti. Kakor potapljačji se bilke, tako sem se jaz oprijel te rešilne misli.

„Zatorej tudi trepetajte pred to modro krvjo!“ zakličem in s tajinstvenimi besedami v njih še bolj podkrepim vero v to vražo.

Popolnoma pomirjen sem se vrnil iz tabora v grad. Prepričan sem bil, da naj se zgodi kakoli hoče, vojvodinji se ne bo pripetilo nič žalega.

Vsak hip smo pričakovali prihoda kraljevih čet, ki so imele priti na pomoč proti upornikom. A vzlic temu, da jih tretji dan tudi še ni bilo, vzlic temu, da se je stopnjevala razkačenost kanalje, je ostala vojvodinja neizprosna. Priredila je naznadjeno veselico sredi vsej deželi grozeče lakote.

Oh, madame, nočem Vam popisovati bajni blesk te svečanosti. Čutili smo v zraku bližajočo se nevihto, a vzlic temu se z ozirom na milostno veselost naše vojvodinje nismo upali kazati nemira. Igrači so „Theogenes in Carikleas“, ono ljubko pastirsko igro, v kateri sva, spomnili se boste tega, markiza, nekoč v srečnejših dneh sodelovala i midva. Na najvišji stopnici palače je sedela na prestolu vojvodinja. Dvorne dame so se vrstile krog nje na tabureti, dočim so vitezi, vsi v svili in čipkah stali za njimi. Park je bil kakor čarobni vrt bajnih vil in na zelenju so se prikazovali pastirji ter nimfe. A vesta blek nam ni dal docela pozabiti nevarnosti. Med kosilom smo čuli strele iz topov ter pušk in to celo iz neposredne bližine. Proseč sem še enkrat rotit vojvodinjo da naj opusti slavnost, a pogledala me je s prestola le s pomilovalnim ponosom.

(Dalje.)

odstavljenje vseh utesnitev provzročeni od socialnih, verskih ali narodnih vzrokov, neposredno pričetje priprav za sklicanje konstituante, ki naj, sloneča na splošnem, poštenem pravu, vpelje vladu in sprejme ustavo. institucija policije se nadomesti z narodno milico z voljenim poveljnikom, ki bo podrejena vodstvu samouprave.

Komunalne volitve se vrše na podlagi splošne volilne pravice. Čete, ki so udeležene pri revolucionarnem gibanju, se ne bodo razorožile, marveč se bodo konsignirale v Petrogradu.

Odpravijo se vse utesnitve za vojake glede socialnih pravic.

Provizorična vlada polaga važnost na to, da dostavi, da ne namerava porabiti vojnega stanja za to, da zavleče izvedbo zgoraj imenovanih reform.

Proklamacija nove ruske vlade inozemstvu.

Težkoče še vedno velike.

Petrograd, 17. marca. Brzjavna agentura. Ruska vlada je poslala svojim zastopnikom v inozemstvu sledečo brzjavko:

Po petrogradski brzjavni agenturi sporočene vesti, so vam že naznanile dogodke zadnjih dni o padcu starega ruskega političnega režima, ki je klaverno propadel, vsled ljudskega ogorčenja na njegovo nezmaganje, na njegovo zlorabo in na njega kaznivo neprevidnost. Soglasnost v nevolji, ki jo je med vsemi dobrimi elementi povzročil danes propadli red, je krizo znatno olajšalo in skrajšalo. Ker so se vsi ti elementi z občudovanja vredno navdušenostjo zbrali okrog zastave revolucije in je prinesla armada hitro in izdatno podporo, je narodno gibanje tekom komaj osmih dni doseglo odločilno zmago.

Hitra izvršitev je na srečo dovolila, omejiti število žrtev na razmerje, kakršno je v analah prevratov enake vrste in take velikosti nezaslišano. Z aktom, datiranim iz Pskova dne 15. marca, se je car Nikolaj II. zase i za velikega kneza prestolonaslednika Alekseja Nikolajeviča odpovedal prestolu na korist velikega kneza Mihajla Aleksandroviča. Na obvestilo o tem aktu, se je veliki knez Mihajlo Aleksandrovič za svojo osebo z aktom, datiranim iz Petrograda dne 16. marca, odpovedal prevzetju najvišje oblasti do trenutka, ko bo ustanovljen ustavodajni zbor in bo na podlagi splošne volilne pravice določil obliko vlade in nove temelje Rusije.

S tistim aktom je veliki knez Mihajlo Aleksandrovič pozval ruske državljane, naj se podvržejo avtoriteti provizorične vlade, ustanovljene na inicijativo državne dume in ki ima vse oblasti pravice, dokler ne bo končno ugotovljena narodna volja. Sestava provizorične vlade in njen politični program so razglašeni in razposlani po inozemstvu. Vlada, ki prevzema oblast v trenutku najtežje zunanje in notranje krize, kar jih je doživela Rusija tekom svoje zgodovine, se dobro zaveda silne odgovornosti, ki ji je naložena. Potrudila se bo najprej, odpraviti vse tlačne napake, ki jih je zapustila preteklost, da zagotovi red in mir v deželi, in končno pripraviti potrebne pogoje, da se bo volja suverenskega naroda svobodno izrekla o bodoči usodi.

Kar se tiče zunanje politike, bo kabinet, v katerem je meni poverjeno ministrstvo zunanjih del, spoštovalo mednarodne obveznosti, ki jih je prevzelo od padlega režima in držalo obljubo Rusije. Skrbno bomo gojili vezi, ki nas vežejo z drugimi prijateljskimi in zavezniškimi narodi in zapujemo, da postanejo te vezi še tesnejše in trajnejše pod novim režimom na Ruskem, ki je odločen, da se bo ravnal po demokratičnih načelih spoštovanja, dolžnega velikim in malim narodom, svobodi njihovega razvoja in dobrega porazumljenja med narodi. Prosim vas, da naznanite besedilo te brzjake ministra zunanjih del.

Podpis: Miljukov.

Ententa priznava novi ruski režim.

Milan, 18. marca. „Corriere della sera“ poroča iz Londona: Eksekutivni odbor dume in poveljnik petrogradske garnizije sta sprejela 16. t. m. zastopnike in vojaške atašeje Anglije, Francije in Italije, ki so izjavili, da so pooblašeni, pričeti normalne odnaje z eksekutivnim odborom in pripoznati njegovo avtoriteto.

Tudi rusko plemstvo se pridružuje novemu režimu.

Curih, 18. marca. Iz Pariza poročajo, da se je tudi večina ruskega plemstva pridružila ljudskemu gibanju.

Sibirija se pridružuje novemu režimu.

Bern, 18. marca. Lyonski listi poročaja iz Petrograda: Odesa, Tiflis, Jekaterinoslav ter skoraj vsa Sibirija so se baje pridružili novi vladi. V Kijevu so bile vesti o petrogradskih dogodkih objavljene z dovoljenjem generala Brusilova. Nova vlada je proglasila zimsko palačo za narodna last. Tam se naj sestane ustavodajni zbor.

General Aleksejev za novi režim.

Ženeva, 19. marca. General Aleksejev se je pridružil novemu režimu ter je prevzel mesto generala Gurka poveljstvo nad armadami. General Rennenkamp je bil aretiran.

Struje v ruski revoluciji.

Čedalje bolj prihajajo vesti o naraščajočih težkočah v ruski revoluciji. Vesti se v posameznostih ne dajo kontrolirati, vendar pa je toliko gotovo, da je odpor, na katerega so naleteli načrti provizorične vlade, precej hud in opasen. To izvira že iz besed angleškega ministrskega predsednika, ki priznava, da nevarnost še ni premagana in katerega besede, da mora biti svoboda združena z redom, nam razodevajo resno skrb, ki je začela nadvajati srca angleških državljanov.

Proti sedanjim mogočnikom delujeta očitno dve struji: prva je socijalistična-republikanska, ki si je postavila mnogo radikalnejše cilje in stremi za tem, da ostane Rusija republika, druga je reakcionarna, ki špekulira na razkol med monarhisti in republikanci, ker pa upa, da bo tak razkol povzročil splošno anarhijo in omogočil, da se reakcija zopet etablira kot vzpostaviteljica države.

Briand gratulira Miljukovu.

Pariz, 19. marca. Briand je na Miljukovo poslanico odgovoril s telegramom, v katerem želi veliki Rusiji vse najboljše.

Nikolaj Niholajevič kot vrhovni poveljnik odstavljen.

London, 19. marca. „Times“ javlja iz Petrograda: Provizorična vlada je bila prisiljena, storiti razpoloženju revolucije koncesije. Ko se je car odpovedal, je imenoval za najvišjega poveljnika velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Vzlic temu, da je Nikolaj Nikolajevič popularen, je provizorična vlada smatrala za potrebno, to imenovanje razveljaviti, da naredi konec zlobni propagandi ter je z ukazom odredila, da višje poveljstvo ne sme biti v rokav rodbine Romanov.

Delavski zastopniki pri armadi na fronti.

Berolin, 20. marca. „Vossische Zeitung“ poroča: Delavski zastopniki so se podali k armadi na fronti, da jo informirajo o dogodkih. Delegati potujejo z privoljenjem vojnega ministra Gučkova.

Car vjetnik ruske vlade.

London, 21. marca.

Vlada je odredila, da se naj bivši car in njegova soproga kot vjetnika prepeljeta v Carskoje Selo.

Znaki razvijajoče se protirevolucije.

Kodanj, 21. marca. Vesti, ki so prispele zadnje dni iz Rusije v Haparando, vsebujejo vedno številnejše znake razvijajoče se protirevolucije. Tako pripovedujejo, da so se še v pondeljek preteklega tedna vržili v Petrogradu boji. Nasprotstvo med izvršilnim odborom dume in delavstvom postaja vedno ostrejši. V Petrogradu smatrajo, da bodo delavci prihodnje dni protirevolucijo, da povzročijo konec vojne. Socijalistična skupina v izvrševalnem odboru postopa na lastno pest in ukrepa samostojno.

Berolin, 22. marca. „Vossische Zeitung“ poroča: Neki oklic ruskih socijalističnih revolucionarjev zahteva mir, ker ljudstvo nima nikakega interesa na sedanji krvavi svetovni vojni; hrepeni po miru in zahteva takojšen pričetek mirovnih pogajanj.

Republika ali monarhija?

Bern, 20. marca. „Temps“ javlja iz Petrograda: Mešani, iz delavcev in vojakov sestavljeni odbor zboruje v tavrški palači. Število pripadnikov obeh odborov narašča. Dne 20. marca je bilo vpisanih že 1600 članov. Vsak posameznik teh članov zastopa ali 1000 delavcev ali eno stotnijo vojakov. Odseka zaktevata nujno, naj se skliče ustavni zbor, v nadi, da proglasi republiko. Dalje zahtevata odstranitev članov dosedanje vladarske družine Romanov.

Poskušen napad na ministra Kerenjskega.

Petrograd, 20. marca. Reuter javlja: Neki ritmojster je s pretvezo, da ima izročiti pismo, poskusil priti do ministra Kerenjskega. Bil je sumljiv in pri preiskavi se je izkazalo, da ni imel pri sebi pisma, pač pa revolver. Oficir je bil aretiran, narkar se je sam ustrelil.

Žrtve revolucije v Petrogradu.

Amsterdam, 20. marca. „Times“ poroča iz Petrograda: V tukajšnjih bolnišnicah so oskrbovali pretekli teden 1960 ranjencev. Skupno število ubitih in ranjenih v Petrogradu presega 2500. V Moskvi je bilo ubitih 6 oseb, 8 pa ranjenih.

Odstavljeni guvernerji.

Lugano, 21. marca. Agenzia Stefani javlja iz Petrograda: Provizorična vlada je sklenila, odstaviti vse guvernerje in jih začasno nadomestiti z

predsedniki zemstev. Namesto lokalne policije pride povsod milica.

Novo vojno posojilo na Ruskem.

Petrogra, 20. marca. Bivši finančni minister Bark je bil iz zapora izpuščen. Poroča se, da bo izdano veliko „posojilo svobode“. Progresist Staklovič je bil imenovan za generalnega gubernatorja na Finskem.

Razpoloženje ruske armade in mornarice.

Petrograd, 20. marca. Iz glavnega stana brzojavljajo: Čete so se zbrale na javnem trgu, kjer so defilirale noseč rdeče zastave in pojoč maršljazo. Na željo velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča je prečital šef generalnega štaba general Aleksejev besedilo carjeve abdikacije ter je opominjal čete, da naj zvesto služijo novi vladi.

Vsi orožniki na fronto.

Stockholm, 20. marca. „Stockholms Tidningen“ javljajo: Poveljnik orožništva v Tornei je sporočil, da je bilo ukazano poslati vseh 600.000 orožnikov Rusije na fronto.

Vojni cilji nove vlade.

London, 21. marca. Petrogradski dopisnik „Daily Telegrapha“ poroča, da je imel dolg razgovor z novim pravosodnim ministrom Kerenjskim čigar vpliv na provizorično vlado je jako velik. Kerenjski se je izrekel za internacionaliziranje Carigrada, za neodvisno Poljsko in za avtonomno Armenijo pod ruskim varstvom. Kerenjski misli, da bi se nasprotja med narodnostmi v Kavkazu močno ublažila, če bo dobila Armenija avtonomijo. Končno je rekel Kerenjskij, da bo finska ustava obnovljena.

Amerika priznava novo rusko vlado.

Washington, 21. marca. Iz prav dobrega vira poročajo: Državni departement je poslal ameriškemu veleposlaniku v Petrogradu instrukcije, ki priznavajo novo rusko vlado.

Avtonomija Finske.

Petrograd, 21. marca. Poročilo petrogradske telegrafične agenture: Provizorična vlada objavlja manifest, ki finsko konstitucijo povsem potrjuje in zaukazuje njeno polno porabo. Manifest odreja poleg tega dalekosežno politično amnestijo in predpisuje za bližnji čas sklicanje deželnega zbora. Nadaljni ukaz provizorične vlade se glasi: Sledeč imperativnim zahtevam narodne samobitnosti, orejamo imenom zgodovinske pravičnosti in v spominu na končni triumf novega režima, ki temelji na pravici in svobodi, splošno politično amnestijo.

Sporazum dela, da bi postal Nikolaj Nikolajevič ruski car.

Genf. Pariški listi poročajo iz Petrograda: Armadni krogi in visoka duhovščina žele, naj bi proglasili velikega kneza Nikolaja Nikolajevič za carja. Veliko poslancev je tudi zanj, a zelo vplivno najskrajnejše levo krilo je načelno protidinstično in nasprotuje posebno Nikolaju Nikolajeviču, ker se boji njegove diktatorske navade, ki bi se prej ali slej pokazala. Diplomacija sporazuma dela na to, da bi se vgladila nasprotstva. „Journal de Geneve“ potrjuje, da bi začasna vlada Nikolaja Nikolajeviča rada proglasila za carja.

Kijev carju zvest.

Stockholm, 23. marca. Metropolit Vladimir v Kijevu je priredil 19. marca veliko procesijo za carja Nikolaja. Do 40.000 ljudi se jo je udeležilo. Blizu grada Lavra so napadli procesijo revolucionarji in vojak. Število žrtev je veliko, a carjevi pristaši so vzdržali. Zvečer je pristopil k vstašem znaten del posadke; zopet so se spopadli. Boj se še bje. V Kijevu stavka 60.000 delavcev.

Wilson o ruski revoluciji.

Bern, 22. marca. Iz Washingtona se poroča: Predsednik Wilson sodi, da bo ruska revolucija pospešila možnost mirovne lige.

Boji na zapadu.

Skrajšanje nemške fronte na zapadu.

Berolin, 18. marca.

Med kanalom La Bassée in Scarpo je bilo bojno delovanje živahno. Pri Loosu so dvignile naše čete v sunku 18 vjetih iz angleških črt. Na obeh straneh Arrasa so prodrli so prodrli sovražni izvidni oddelki, močni nekako en bataljon, proti našim pozicijam. Večinoma smo jih z ognjem zavrnili, pri Roclincourt in Tilloyu smo sovražnika, ki je bil vdrl, v bližinskem boju vrgli, ter je pustil več vjetih v naših rokah. Med Arrasom in Oiso so Angleži in Francozi zasedli v pasu ozemlja, katero smo zapustili, naše prešnje pozicije in več krajev, med njimi Bapaume, Peronne, Roye in Noyon.

Berolin, 19. marca.

Zadnje dni smo po načrtu zapustili kos ozemlja med Arrasom in Aisno. Dolgo pripravljena stra-

tegična gibanja so se izvršila brez motenja s strani sovražnika, ki je le obotavljajoč se sledil. Varstvene čete so zakrivale s preudarnim in energičnim nastopom zapuščanje pozicij in odkorakanje čet. V opuščnem ozemlju smo uničili sovražniku koristne prometne naprave. Del prebivalstva smo zapustili z zalogo živil z 5 dni.

Berolin, 20. marca.

V pokrajini na obeh straneh Somme in Oise, katero prepuščamo sovražniku, da jo zasede, je poteklo več bitk pehotnih in konjeniških oddelkov z izgubami za sovražnika. Pripravljanje v oni pokrajini izbranega bojnega polja zahteva iz vojaških ozirov, da storimo vse nerabno, kar bi bilo sovražniku pozneje za njegove operacije ugodno.

Berolin, 21. marca.

Vsled deževja in snega neznatno bojno delovanje. Med Arrasom in Bertincourtom, severovzhodno od Hama in na severu od Soissona so prisili naši varstveni oddelki nekaj mešanih sovražnih oddelkov, da so se z izgubami umaknili. Na desnem bregu Mose sta se danes zjutraj ponesrečila dva sunka Francozov ob gozdu Fosses.

Nemški zrakoplovi nad Londonom.

Berolin, 18. marca.

V noči na 17. marc je obložila neka zrakoplovska flotilja kljub silni obrambi s strani sovražnih letalcev in obrambnih topov v polurnem napadu London in jugo-vzhodne grofije Anglije uspešno z bombami. Zrakoplovi so se v dobrem stanju vrnili, razun „L 39“, ki je bil glasom francoskega poročila pri Compiegne severo-vzhodno od Pariza v višini 3500 m od ognja francoskih obrambnih topov zbit.

Nemške ladje pred Anglijo.

Berolin, 18. marca.

Neko naše mornariško letalo je obložilo 17. marca popoldne pristanišče in gazometre v Dovru z bombami. V noči na 18. marec so vdrle naše pomorske bojne sile iznova v morsko cesto Dover-Calais in v izliv Themse. Južna napadalna skupina je v bližinskem boju potopila neki sovražni rušilec kanalske straže, drug rušilec pa poškodovala. Severna skupina je uničila pri North Forelandu neko trgovsko ladjo in dve stražni ladiji z artiljerijskim ognjem. Nato je uspešno obstreljevala utrjeno pristanišče Margate na majno razdaljo. Sovražne baterije na kopnem so odgovarjale brez-uspešno. Naše pomorske bojne sile so se polnoštevilno brez poškodb ali izgub mož vrnile.

Francoski dreadnought uničen.

Berolin, 20. marca.

Neki naš podmorski čoln (poveljnik kapitan-lajtnant Moraht) je 19. marca v zapadnem Sredozemskem morju s torpednim strelom potopil od rušilcev zavarovano francosko veliko bojno ladjo razreda „Danton“. Linijska ladja, ki je vozila v cikcaku, se je po strelu takoj močno nagnila in se potopila čez 45 minut.

Drugi povratek pomožne križarke „Möve“.

Berolin, 22. marca.

Wolff poroča: Pomožna križarka Njegove Veličanstva „Möve“, poveljnik ji je mejni grof in grof Dohna-Schlodien, se je vrnila v neko domače pristanišče, ko je več mesecev križarila po Atlantskem oceanu. Ladja je zaplenila 22 parnikov in 5 jadrnic, ki so obsegale 123.000 ton. Med njimi 21 sovražnih parnikov, 8 izmed njih oboroženih, 5 jih je vozilo v službi angleške admiraliote, med jadrnicami so bile 4 sovražne. Njegova Veličanstva pomožna križarka je pripeljala 593 ujetnikov.

Boj za Trst.

Dunaj, 19. marca.

Ob primorski fronti živahno delovanje letalcev in časih živahen topovski ogenj.

V dolini Adiže je neki sovražni zrakoplov obložil več krajev z bombami. Južno od Stilfserjocha je zavzel neki naš gorski oddelek dominirajoči skalni vrh Hohe Schneid.

Dunaj, 20. marca.

Na fleimstalski fronti močno stopnjevano, sicer pa navadno artiljerijsko delovanje. Trst je bil iznova cilj sovražnih bomb.

Na Balkanu.

Makedonsko bojišče.

Berolin, 19. marca.

Boji med Ohridskim in Prespanskim jezerom in v kotlini pri Bitolju so se včeraj nadaljevali. V ožini med jezeroma in severozapadno od Bitolja smo Francoze vrgli nazaj. Severno od mesta so, brezobzirno žrtvujoč čete, malo napredovali. Vzhodno od Dojranskega jezera smo Angleže zopet prepodili s kolodvora Poroj ter kolodvor zopet zasedli.

Berolin, 20. marca.

Boj, ki divja sedaj že 9 dni med Ohridskim in Prespanskim jezerom, tako na višinah severno od kotline Bitolja tudi včeraj ni prinesel Francozom uspehov. Njihove čete so prodrle na široki fronti proti našim pozicijam tako v morskoi ožini, kakor na severu Bitolja. V našem ognju, na posameznih točkah v bližinskem boju, so se ponesrečili vsi napadi.

Naše in zavezniške čete so se dobro borile. Severno od Dojranskega jezera smo z artiljerijskim ognjem razpršili več angleških stotnij.

Berolin, 21. marca.

S svojim ognjem smo zadržali ali odbili delne napade Francozov pri Nižopolju, Trnovi in Raštanih zapadno in severno od Bitolja, Nekaj višin, ki so ostale v sovražnih rokah, smo v naskoku zavzeli nazaj. Nasprotnik je nato zapustil pokrajino vmes. Njegovi ponočni poskusi višine zopet zavzeti so se ponesrečili. V loču Črne je naš artiljerijski ogenj zbil privezni balon, ki je zgorel med padanjem.

Vojna z Ameriko.

Ameriški kongres sklican na 2. april.

Washington, 21. marca. Reuterjev urad. Predsednik Wilson je sklical izredno seziijo kongresa na 2. april.

Priprave Amerike.

Washington, 20. marca. Mornariški departement je naročil pri ameriških ladjedelnicah 200 lovcev na podmorske čolne, pri privatnih ladjedelnicah pa še 200 takih ladij.

Gerard agitira za vojno.

Iz New Yorka poročajo, da bo bivši veleposlanik Gerard odpotoval na jug in zapad Zedinjenih držav, da agitira za Wilsonov vojni program.

Kitajska in Nemčija.

Berolin, 17. marca.

„Tägliche Rundschau“ poroča iz Basla: Glasom francoskih in italijanskih poročil stavlja Kitajska nemško posest pod državno nadzorstvo.

Ženeva, 17. marca.

„Figaro“ poroča, da je kabinet v Pekingu konferiral z zastopniki entente in Amerike glede nadaljnjih korakov proti Nemčiji. Nemški kolonisti se začenejo izseljevati na zapad.

Kitajska in Avstrija.

Pariz, 20. marca.

„Petit Parisien“ poroča iz Pekinga, da je v kratkem pričakovati, da bo pretrgala Kitajska stike z Avstro-Ogrsko.

Javna zahvala.

Poveljnik nekega marš-baona, ki je bil dalj časa v Kranju, izreka tem potom c. kr. kakor tudi občinskim oblastim ter požrtvovalnemu prebivalstvu preprijaznega mesta za vso izkazano dobrohotnost in podporo svojo in oficirskega zbora najiskrenejšo zahvalo!

Se posebej se zahvaljuje v imenu vdov in sirot tega kardela patrijotično mislečemu prebivalstvu mesta Kranja, ki se je zabijanja žeblov v brambni ščit udeležilo v tako obilnem številu, da se je omenjena ustanova za vdove in sirote pomnožila za **vsoto 1460 kron.**

Prav tako iskreno se zahvaljuje častniški zbor blagorodni gospej lastnici hotela „Nova pošta“ za izvrstno in ceno postrežbo!

Še enkrat vsem skupaj: Bog plati!

DNEVNE VESTI.

Odlikovanje. C. in kr. praporščak 40. pešp. Evgen Badiura je bil na severnem bojišču za izredno hrabrost v bojih dne 7. in 13. marca 1917. odlikovan s srebrnima hrabrostnima svetinjama I. in II. razreda.

Umrl je dne 17. t. m. po kratki bolezni v starosti 63 let gospod Franc Exler, klobučar in posestnik v Kranju. Pokojnik je bil čislani obrtnik, značajan mož, ljubezniv ter dovtipen družabnik. Exler je bil občinski odbornik in vedno zvest pristajaš narodne napredne stranke. Blag mu bodi spomin.

Poletni čas bo vpeljan tudi letos, in sicer za čas od ponedeljka dne 16. aprila do ponedeljka dne 17. septembra. Ure bo treba dne 16. aprila ob 2. zjutraj pomakniti za eno uro naprej, 17. septem-

bra ob 3. zjutraj pa jih bo pomakniti za eno uro nazaj. To je določeno dogovorno z Nemčijo, menda ker je ob teh urah najmanj prometa na železnicah in se torej ta odredba najlažje uresniči.

Nova brezmesna dneva. Deželna vlada za Kranjsko razglša: Prodaja mesa, surovega ali pripravljenega (kuhanega, pečenega, prekajenega, nasoljenega i. dr.), oddaja mesa in jedil, ki so docela ali deloma iz mesa, je vobče prepovedana v torek in petek vsakega tedna, vendar je v torek dovoljena prodaja in oddajo ovčjega mesa. Z jednako izjemo se tudi v zasebnih gospodarstvih (gospodinjstvih) ob spredaj navedenih dnevih ne smejo uživati meso in jedila, ki so docela ali deloma iz mesa.

Razglas. Opozarja se na določbo § 11. ukaza za ljudsko prehrano z dne 11. januarja 1917 drž. zak. št. 15, ki zaukazuje, da se mora, kadar se zakolje prešiče, odstraniti špeh od mesa. Ta zapoved pa ne velja v takih slučajih, kadar bi se z odstranitvijo špeha od mesa na negospodarski način moralo razkosati meso. Kdor bi se potem ne ravnal, bo kaznovan z denarno globo do 5000 kron ali z zaporom do 6 mesecev.

Samomor. Dne 31. decembra 1916 je izginil pri kranjski elektrarni v Žerovnici zaposlen Josip Dolinšek. Sedaj so našli njegovo truplo v vodnem rezervoarju elektrarne, kjer je ležalo pod ledom. Pokojnik je bil star 38 let, baje nekoliko abnormalen.

Tudi legitimacija. Zgodilo se je na Francoskem. V vlaku vozečem v Epemay je pripovedala dama svojemu sopotniku, da se pelje obiskat svojega soproga v lazaretu. Tarnala je, da žalibože nima predpisanega vojaškega dovoljenja. V istem oddelku sedeči gospod iz Epemay-a je tuji dami radevolje ponudil svojo pomoč. Nasvetoval ji je namreč, da naj gre kar žnjim, kakor da bi bila njegova soproga, Dama je z veseljem sprejela njegovo ponudbo. Ko sta v Epemay-u izstopila, se je gospod izkazal pri kordonu s svojimi listinami, nakar je takoj dobil prosto pot. Za njim pa plaho pristopica dama in zmedena nekaj pojasnuje orožniški straži, ki je pa k sreči ne razume. Situacija je vsled njenega nejasnega pripovedovanja postajala že kritična in tu se hipno obrne gospod, da reši njo in sebe, ter zakliče negalantno: „koliko časa boš še klepetala, čenča! ? Ne ljubi se mi tu čakati náte celo uro.“ Orožnik je takoj izpusil neznanko, kajti bil je popolnoma prepričan, da samo legitimni soprog more govoriti z ženo v takem tonu. In žena je bila — mogoče prvič v svojem življenju, hvaležna za surovost!

Zakaj ni odgovoril. „Stockholms Dagblad“ prinaša sledečo humoristično zgodbiico: V oddelku nekega kupeja je že sedelo pet potnikov, ko vstopi še šesti in se vsede. Čez nekaj časa se obrne k svojemu sosedu ter ga jecljaje vpraša: „P-p-prosim V-v-vas, k-k-koliko p-p-pa je u-u-ura?“ Vprašani mu ne odgovori. Ponavlja torej svoje vprašanje, toda zopet brez vspeha. Nato eden izmed sopotnikov pogleda svojo uro ter informira vprašalca. Po nedolgi vožnji je izstopil jecljajoči potnik. Ko pa je kmalu na to prvoitno vprašani potnik potegnil iz žepa uro, so mu ostali sopotniki izrazili svoje začudenje, zakaj vendar ni odgovoril onemu, ki ga je vprašal za čas. Ta pa takoj pojasni svoje postopanje: „Ka-ka-kaj m-m-mislite g-g-gospodje, d-d-da č-č-čem b-b-bit i k-k-klofutah?“

Razširjajte naš list.

Stanovanje

z dvem ali trem sobami, kuhinjo in pritlikami se išče za 1. maj. — Naslov pove upravnništvo lista.

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjevaga
hruševaga
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

kostanjev les

Natančneja pojasnila daje **L. REBOLJ, KRANJ.**

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

zastopnikov in odposlancev okrajne bolniške blagajne v Kranju

ki se vrši

v nedeljo, dne 1. aprila 1917. ob 10. dop.
v mestni posvetovalnici v Kranju št. 1.

Dnevni red:

1. Poročilo načelnštva;
2. Poročilo načelnika o računskem zaključku za l. 1916.
3. Volitev: a) 6 članov nadzorstva in 3 namestnikov;
b) 5 članov razsodišča in 3 namestnikov;
4. Slučajnosti.

Za slučaj, da bi ne bilo ob napovedanem času navzočih najmanj $\frac{1}{4}$ upravičenih udeležnikov (§ 29., IV. odstavek blagajničnih pravil), se vrši isti dan ob 11. uri dopoldne ravnotam novo zborovanje z neizpremenjenim dnevnim redom.

Načelnštvo okrajne bolniške blagajne v Kranju,
dne 23. marca 1917.

Zahvala.

Za izraze najiskrenejšega sočutja povodom smrti našega nad vse ljubljenega nepozabnega soproga, ozir. očeta, strica, gospoda

Franca Exler

klobučarja in posestnika

posebno tudi slavn. občinskemu odboru za krasen venec, kakor tudi za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, vsem naša najprisrčnejša zahvala.

Žalujoči ostali.

Varujte se ponaredb.

Mlado, staro Vsak pove:

Ta pa je za me!

Ker se samo z njim krepčam,

Vedno zdrav želod'c imam!

Pristni „FLORIAN“ se dobi edino od Rastlinske destilacije
„FLORIAN“ v Ljubljani.

Najbolj varno naložen denar v vsem političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
460.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$ na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolжник v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1916. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

7 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 3 milijone 900 tisoč kron.

4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev, ter župnišča cerkveni
denar.

Ta najstarejši in največji denarni za-
vod na celem Gorenjskem uraduje
v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.